

Hawaii-party i svømmehallen

Lørdag aften den 24. november flytter Hawaii ind i Gudhjem Svømmehal, når Svømmehallens Støtteforening inviterer til Hawaii-party, og her kan man opleve masser af stemning fra sydhaveerne.

Der er bassinhygge med flydende hawaiipalmer, duftsaua, champagne, levende lys, og så er der selvfølgelig mulighed for at forkæle sig selv med massage i de stemningsfulde omgivelser, mens hede rytmer sagde glider ud af højtalere, lover arrangørerne.

Efter den flydende poolhygge serverer Carl og Casper Hawaii-paella med stor salathuffet og masser af

friskbagt brød, og herefter spiller Bornholms bedste latinorkestret, Salsa Tropicos, op med indtændende danserytmer fra sydhaveerne. Regal-bar serverer såvel eksotiske drinks som fadøl og vand, og entréen er inklusive ét glas champagne på bassinkanten, bad/massage, spising, musik og dans.

Billetter kan købes i svømmehallen.

2v

Salsa Tropicos spiller op til dans.

Fuldt hus

Allinge-Sandvig Pensionistforening kan melde om stor succes, da foreningen i lørdags afviklede det store gavebanko i Kærnehuset i Allinge.

Der var 96 deltagere, og det var så mange, at flere måtte sidde på gangen og i køkkenet. Det er fantastisk, at så mange var mødt frem, især i betragtning af at der samtidig var julemesse i Nordlandshallen, fortæller Ellen Andersen, der ønsker at takke lokale butikker og virksomheder for de mange flotte præmier.

2v

Lokalredaktion

Lindeplads 2 · 3770 Allinge
redaktion@bhsid.dk
Tove Laurson 5644 5071
Mobil 4036 9712
Fax 5644 5072

Redigering & layout:
Richardt Skovgaard

ALLINGE-GUDHJEM

Den sidste mohikaner

BØLSHAVN

Tekst og foto: Bettina Kofmann

– Næh, jeg har hørt, at der er et par stykker mere som jeg, der fisker alene oppe i Nordjylland, siger Morten på bedste underdrives-bornholmsk og smiler med sine helt vilde hvide tænder.

I det pittoreske BølsHAVN på Østbornholm ligger der et lille fiskerleje, hvor den lille båd, Fido R325 med sin 10 hestes Yamaha påhængsmotor, ligger fortojet.

Det er fiskeren, Morten Svendsens arbejdsplads. Sådant har det været i 25 år, og han er nok den sidste »one-man«-erhvervsfisker på Bornholm, der med sin lille båd holder sin kvote på 15 tons fisk.

Det være sig sommer, det være sig vinter – hver morgen tager Morten ud i den lille båd efter torsk og flynder.

– Jeg laver det samme hver dag, men det er aldrig det samme. Vejret, vandet og fiskeriet er forskelligt fra dag til dag, fortæller Morten og konstaterer:

– Jeg står op med lyset. Om vinteren er det sent, og om sommeren er det tidligt.

Morten er netop blevet 40 år og har fisket, siden han var 10-12 år.

– Jeg kan huske, at jeg sad i skolen og kiggede ud af vinduerne på træerne. Jeg kunne se på dem, hvor meget det blæste. Jeg var der, men jeg var ikke rigtig til stede. Jeg sad og tænkte på, om der var fisk i mine garn eller på, hvordan vejret var. Jeg havde jo selv net ude, og det var næsten altid torsk, jeg fiskede efter, fortæller Morten, der er født og opvokset i BølsHAVN, hvor hans far også var fisker.

– Jeg har hjulpet min far meget, men det var sild, han fiskede – så det er vel derfra, interessen kommer. Min far har altid været dygtig til at fiske sild, fortæller Morten.

Opkaldt efter hunden

Som 15-årig gik Morten ud af skolen efter 8 klasse og fik arbejde på en større båd, hvor han arbejdede 2-3 vintersæsoner for at tjene op til sin båd, som han købte i 1984, og han har været selvstændig siden. Båden er opkaldt efter hans hund, Fido.

– Jeg havde glemt at give båden et navn, da jeg havde sendt papirerne ind til myndighederne, og da de ringede og spurgte mig, hvad båden hed, lå hunden imellem benene på mig – så det blev Fido ligesom hunden, fortæller Morten.

Morten og havnen fungerer som et samlingspunkt for de lokale, familier, hundelufferne, turisterne og ikke mindst mågerne. Når de kan se, at han er på vej ind fra havet, trækker de med mod havnen – eller de har måske lige frem siddet på sladrerbenken eller molen og kigget efter den lille båd med fiskeren i det orange oljetøj og oven i købet hørt ham.

For fiskeren synger, og det er så højt, at det nogle gange kan høres inde på land.

– Jo, jeg synger, og det er som regel, når båden vipper lidt – så føler jeg, at jeg er på havet – eller hvis der er en rigtig god fangst. Jeg tænker ikke over det, men det er forskellige sange – bare sådan nogle, jeg har hørt i radioen. De dukker bare op, og så vælter det ud, fortæller Morten.

Ritualer

Når Morten kommer ind i havnen, er der flere ritualer, der bliver overholdt. Og det er hver dag. Båden bliver forto-

”

Jo, jeg synger, og det er som regel, når båden vipper lidt – så føler jeg, at jeg er på havet

jet, kasserne med fisk bliver løftet op på molen, båden og påhængsmotoren bliver grundt vasket af – og så er det tid til en slurk sodavand, hvorefter Morten selv går i land. Fiskene bliver skyllet, vejret og sorteret. Alt imens de lokale kigger på, der bliver snakket, der opdateres. Så har dagen fået en god start.

I den lille båd har Morten kun kvote på torsk, og i år må han fange 15 tons torsk. På trods af at han har færre dage at fiske i, mener han, at det skal han nok nå. Det sidste halve år af 2007 er der kun cirka to måneder at fiske i den østlige Østersø på grund af fisketop.

– Der er mange mennesker, der tror, at når man har en lille båd, så slipper man for alle regler og love. Men sådan er det slet ikke. I båden har jeg seks-syv papirer med registreringer, tilladelser og beviser, der skal med ud på havet, hvis fiskerikontrollen kommer, fortæller Morten.

– En god dag er, når – det siger jo selv – jeg får noget med hjem og gerne

100-200 kilo torsk, og når det ikke er for varmt. Og modsat er det en dårlig dag, når der er masser af strøm, skidt i garnet og ingen fisk. Eller det kan også være, hvis jeg ligger langt ude, og det pludselig blæser op. Når man har sådan en lille båd, er jeg begrænset, og det kan godt give et ekstra gråt hår, fortæller Morten og fortsætter eftertænksomt:

– Det var sjovere før i tiden. Der var flere både under land, og så kunne man holde øje med hinanden.

Eksperimentier

Fra havnen og hjem til boligen er der små 100 meter, og der har Morten et skur på 30 kvadratmeter fyldt med fiskegrej. Her monterer han selv sine net og laver kroge, der bliver sat på linen, og der bliver eksperimenteret også.

– Der har jeg brugt tusindvis af timer. Det er sjovt at eksperimentere med fiskegrej, så det fisker godt. Det er sådan noget med, hvor meget afstand der skal

være mellem maskerne, og hvor mange procent bly, der skal være i forhold til flyderne.

– Jeg har fundet frem til noget, der fisker virkelig godt, og det er faktisk rigtigt. Men det forbliver en fiskehemmelighed, griner Morten og røber alligevel, at det har noget med tykkelsen af netene at gøre.

– Det er meget vigtigt med en lille båd, at man har nogle redskaber, der fisker optimalt, når man trækker med håndkraft. Det skal jo fiske noget, fortæller Morten.

Der er mange, der spørger Morten, om de må komme med ud at fiske. Og sjovt nok, er det kvinderne, der gerne vil med en tur på havet.

– Undskyldningen er oftest, at der ikke er plads – og det er der faktisk heller ikke. Og så orker jeg ikke alle de spørgsmål, når jeg er vant til at stå alene og passe mig selv, fortæller Morten og smiler, så de hvide tænder lyser helt op i det vejrbuede ansigt.

På tur til Døndaleforsvaret

Af Tove Laurson

Søndag samlede Rø Borgerforening et halvt hundrede deltagere til en spændende tur til Døndaleanlægget. Guiden var oberstløjtnant Hans Jacob Brünings-Hansen, og på spadsereturen fik tilhørerne udvidet deres historiske horison, fortæller en af deltagere, Hedda Kainz.

Døndaleforsvaret strækker sig over 750 meter og består af fem skanser, et batteri og vagt hus.

– Skanserne er nemme at få øje på. I det høje græs bagved affaldsspanden på p-pladsen finder man godt gemte spor af vagthuset fundament. Batteriets beliggenhed er også stadig tydelig, men ligger på privat grund, fortæller Hedda Kainz, der har fundet oplysninger om anlægget på Bornholms Museum.

Herfra lyder det, at der blev ringet med klokkerne, og bavnene blev tændt, når der var en fjende i sigte, og i 1428 indskærpede Erik af Pommern, at befolkningen havde pligt til at holde strandvagt og anlægge kystværn.

Og hvis man ikke fulgte denne anvisning, var man ilde faren, ifølge Hedda Kainz, der har fundet følgende omtale:

»Det var gammel Sædvane og Ret, at naar Fjenden kommer for Landet, og Bavnene brænder, og Vidiebrand ginger, skal den, der bliver hjemme, hænges ved sin egen Bjælke«.

Bornholms Museum fortæller videre at »mange af øens skanser kan være blevet anlagt i 14-1500-tallet. Givetvis er mange senere hen blot holdt ved lige. Selv ved arkologiske undersøgelser kan skanserne være vanskelige at datere. De ældste skansenanlæg er bygget som lange jordvolde så nær strandkanten som muligt. De er anlagt ved kyststrækninger, der havde gode landgangsmuligheder for mindre både. Det vil sige ved bæk- og åudløb og ved flade jævne strande, hvor der er dybt helt ind under landet«.

Under turen fortalte Hans Jacob Brünings-Hansen, at det var søgneforsvaret, der havde ansvaret for kyststrækningen og dermed også vedligeholdelsen. Det opførte i 1535.

Selve formlaet med kystskanser har naturligvis været at nedkæmpe fjenden, for han næde at stige i land. Derfor er selve batteriet også anlagt i en højde, så forsvarer kan se uden at beskædiges de forsvare, der er placeret bagved skanserne, hvis fjenden bliver udsat for krydsild.

Efterhånden som skibene blev større, måtte også forsvaret forstærkes.

Omkring 1806-07 blev Døndaleforsvaret forsynet med små feltkanoner, ligesom dem man stadig kan se på Christiansø.

Resterne af de fire halvmaenformede skanser ligger side om side på den åbne strandstrækning lige neden for p-pladsen ved Døndalens fod.

Den femte skanse finder man ligeledes på helt fladt terræn tæt på Klemens skær og lige for Båstad Havn, nogle hundrede meter ad redningsstien, efter at man har passeret nogle stejle klipper.

Højt hævet over den femte skanse ligger det næsten cirkelformede plateau, hvor batteriet engang stod, fortæller Hedda Kainz.

Plateauet tilhører Hans Jacob Brünings-Hansens domæne, og det var derfor muligt for deltagere at betrede området og nyde den fantastiske udsigt over det solbeskinnede blå hav uden fjender i sigte.

Hans Jacob Brünings-Hansen fortæller. Privatfoto

Altid beredt

Når nøden er størst er hjælpen nær. Det gamle mundheld blev til virkelighed under Tejn Idrætsforenings julemesse i den forløbne weekend. For blandt de mange virksomheder, foreninger og organisationer, som i den forløbne weekend havde en stand på julemessen i Nordlandshallen, var også Det Frivillige Redningsberedskab, og her fik beredskabets samaritervist, hvad de duer til, fortæller Marianne Langhøve fra TIF's messeudvalg.

– Vi fik brug for deres indsats, da en dame blev dårlig på messen, og de trådte hurtigt til for at tage sig af damen, som heldigvis blev frisk igen.

Og der var trængsel og larm på julemessen i år med masser af besøgende, især om søndagen.

– Vi havde flere inde end sidste år. Omkring 2.900 besøgte messen, og her kom de fleste om søndagen, hvor åbningstiden jo var længere, fortæller Marianne Langhøve, der oplyser, at foreningen har fået et pænt overskud ud af messen.

Hun glæder i øvrigt over meget flotte stande i år.

– Vi uddelte da også vores præmie til den flotteste stand, og det blev bageren i Tejn, der for andet år i træk løb med førstepræsten for et meget flot snældskab.

2v

